

Gazeta Olsztyńska.

GAZETA OLSZTYŃSKA

z dodatkami »GOSK NIEDZIELNY« i »GOSPODARZ« wychodzi trzy razy tygodniowo i to na wtorek, czwartek i sobotę. — Kosztuje kwartalnie w drukarni 80 fen., na pocztach 1 markę, z odnośnikiem do domu przez listowego 1 mr. 24 fen.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary.

OGŁOSZENIA

przyjmują się po 15 fenygów od miejsca wiersza korpusowego. Reklamy 20 fenygów od wiersza. — Listy adresować: »Gazeta Olsztyńska« Allenstein Ostpr. — Drukarnia znajduje się przy ulicy Dolnej-Kościelnej (Unterkirchenstrasse) 12.

Dziś: Bonifacego

Jutro: Zofii m.

Pojutrze: Jana Nepomucena

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś: wsch sło. 4 8 zach. 7 45.

Jutro: » » 4 6 » 7 47.

Pojutrze. » 4 5 » 7 48.

Bezreligijność a zbrodnia.

Człowiek bez religii jest do wszystkiego złego zdolny. Człowiek bez religii może zwierzęciem całkowicie. Dość zestawić statystykę bezreligijnych ludzi w danym kraju ze statystyką zbrodni, a każdy łatwo się przekona o prawdziwości powyższych twierdzeń.

Mamy pod ręką liczby dwóch statystyk ze Stanów Zjednoczonych północnej Ameryki.

Pierwsza statystyka, dotycząca religii czyli wyznań podaje liczbę katolików w Stanach Zjednoczonych północnej Ameryki na 13 089 353. A liczba wszystkich mieszkańców w Stanach Zjednoczonych wynosi około 80 000 000. Czyż z tej ogromnej większości niekatolików wszyscy wyzają jakąś religię? Wcale nie. Z tej ogromnej większości niekatolików — jest ich 67 000 000 — tylko 19 000 000 przyznaje się do jakiejś religii. A zatem 48 000 000 obywateli Stanów Zjednoczonych nie przyznaje się do żadnej zgola religii. — Tak wykazuje statystyka dr. Carrodda.

Druga statystyka odnosi się do ciężkich zbrodni, a zwłaszcza do morderstw, popełnionych w tychże Stanach Zjednoczonych.

W roku 1905 na obszarze Stanów Zjednoczonych popełniono 9829 morderstw, albo prawie dziewięć razy więcej, niż w Niemczech, Anglii, Francji, Belgii i Kanadzie razem, chociaż te kraje mają dwa razy tyle mieszkańców, co Stany Zjednoczone. — W Niemczech wypada po pięć morderstw na każdy milion mieszkańców, podczas gdy w Stanach Zjednoczonych wypada po stotrydzieści.

Stosunek morderstw w Rosji i Polsce nie może teraz brany być na wzgląd, z powodu rewolucji i całkiem nienormalnych warunków, jakie tam teraz istnieją.

W Kanadzie było w 1905 roku tylko 15 morderstw; w Niemczech 224; w Anglii 322; we Francji 526.

Najwięcej morderstw popełniono w południowych krajach Stanów Zjednoczonych, bo 3814. Są w Stanach Zjednoczonych okoliczności, gdzie na każde 100 000 mieszkańców przypada 29 morderstw.

W 1850 roku było we więzieniach w całym kraju Stanów Zjednoczonych 9787 osób, czyli po jednej na każde 3443 mieszkańców; pięćdziesiąt lat później było 82 329 więźniów czyli po jednym na każde 757 mieszkańców, a obecnie liczba więźniów ma wynosić przeszło 120 000, czyli więcej na każde 700 mieszkańców przypada po jednym więźniu.

Widać z powyższego jasno, do czego prowadzi bezreligijność. Bardzo smutne to są stosunki.

Jeżeli nie chcemy, aby i u nas podobne stosunki zapanowały, starajmy się wszelkimi sposobami o zachowanie religii dzieciom naszym. Już i u nas mnoży się zepsucie z powodu niedostatecznego wychowania religijnego.

Religia jest darem Bożym nieoszaczanym; podnosi ona i wywyższa człowieka,

uszlachetnia go i łączy z Stwórcą. Starajmy się o to, aby się ten skarb najdroższy nie uszczuplił. Pamiętajmy też o tem, że język ojczyzny jest kluczem do religijnego wychowania.

Dochód Niemiec w roku 1906.

Obecnie dokończono zestawienie bilansu Niemiec za rok 1906. Cła i podatki za artykuły spożywcze (tak zwane podatki pośrednie) przyniosły razem 925,6 milionów mrk. czyli 19,6 milionów marek mniej, niż w roku 1905, atoli 12,2 mil. marek więcej, niż to przewidziano w etacie. Podatek giełdowy przyniósł 57,1 milionów mrk., czyli 9 mil. mrk. więcej, niż się w etacie naprzód spodziewano.

Poczty przyniosły wobec podwyższonego portoryum 564,5 mil. mrk., czyli 12,7 mil. mrk. więcej, niż się spodziewano. Zarząd kolejami państwowymi przyniósł 116,5 mil. mrk., czyli 9,1 mil. mrk. więcej, niż się spodziewano. Dochód z poczty i kolei nie jest czysty, lecz ogólny. Wobec dochodów z poczty oświadczył skarbnik rzeszy już w lutym, że wydatki przewyższą dochody.

Nowe podatki, których uchwalenie rozstrzygnęła partya centrowa za czasów dobrego kumania się z rządem, zanim odepchnięto to stronnictwo od złobu rządowego, dały w roku 1906: Opodatkowanie papierosów 6,7 mil. m. Stemple certyfikatów fracht. 11,5 » » Opodatk. biletów kolej. 10,9 » » Opodatk. samochodów 1,2 » » Opodatk. dochodów rad nadz. 2,3 » » Opodatk. spadków 3,6 » »

razem 36,2 » »

Spodziewano się zebrać 61,7 » »

Razem zebrało państwo niemieckie od nas w 1906 roku 1700 900 000 marek pośrednio i bezpośrednio.

Tyle pieniędzy my dajemy. Z roku na rok coraz więcej. Nawet małe w kołysce, jeżeli mu podawają cukierek, płaci pośrednio podatek.

Czy my też zyskujemy równolegle z wyższymi wydatkami lepsze prawa?

Jak walczyć przeciw suchotom?

Choroba suchot widocznie istnieje od samego początku istnienia człowieka. Już 500 lat przed Chrystusem dawniejsi pisarze nazywali ją przeważającą i najniebezpieczniejszą chorobą. Później Sokrates, pisarz grecki, pisał o niej. W 17-tym stuleciu w Neapolu suchoty sprawiały ogromne spustoszenia. To skłoniło rząd do energicznego wystąpienia przeciwko szerzeniu się tej choroby i ktokolwiek nie stósował się do prawa, był karany więzieniem.

Później znowu wykonywania tych przepisów zaniedbano, ponieważ nie znano właściwej przyczyny choroby. W roku 1865-tym pewien francuski doktor odkrył właściwą przyczynę suchot. W roku 1877-mym (a więc codopiero dwadzieścia pięć lat temu)

ogłoszono, że główną przyczyną suchot był zarazek suchotniczy.

Człowiek może walczyć z dzikimi zwierzętami i nieprzyjaciółmi, ponieważ są oni widocznymi, więc i walka jest łatwiejsza. Ale jak tu walczyć z nieprzyjacielem, którego się nie widzi, a który jest tak straszny, że zabija tysiące ludzi? Statystyka wykazuje, że 70 procent ludzi ma w sobie zarazek suchot, lecz sprzyjające warunki nie pozwalają do rozpanoszenia się choroby. Jedną siódma część wszystkich wypadków śmierci w Stanach Zjednoczonych pochodzi z suchot. Ze spisu ludności okazuje się, że rok rocznie 200 000 do 300 000 zapada na tę chorobę. Chcąc ludzi uchronić od tej strasznej choroby, w każdej szkole powinien być wykład, jak się jej strzedz i każdy mówca lub ksiądz powinien nauczać i przestrzegać ludzi przed tą straszną »białą zarazką«.

Jedynym skutecznym sposobem walki przeciwko suchotom jest utrzymywanie czystości w domach, potrzeba przewietrzać je ciągle, być najwięcej na powietrzu i słońcu i jeść potrawy dobrze ugotowane, (nie na pół surowe) a pożywne. Mleko od krów tuberkulicznych powoduje tysiące wypadków śmierci pomiędzy dziećmi.

Dr. Harkin z Marquette, Mich., członek w komitecie towarzystwa lekarskiego stanowego, które ma na celu walkę z suchotami powiada, że suchoty nie są dziedziczne. Dziecko matki chorowitej jest także wątłe i delikatne, więc tem samem jego organizm jest bardzo podatny do nabycia suchot które są chorobą zaraźliwą.

Suchoty jest to nazwa ogólna tej choroby i ludzie mniemają, że siedliskiem suchot są wyłącznie tylko płuca. W rzeczywistości, to płuca są pierwszym powodem, lecz wszystkie części ciała ludzkiego i cały organizm jest zaatakowany przez bakcyle.

W zakładach leczniczych dla suchotników pacjenci są dzieleni na 3 klasy: Początkujących, chorujących już dłuższy czas i beznadziejnie chorych (beznadziejnie chorzy są umieszczeni w zupełnie oddzielnym budynku). Z początkujących przychodzi do zdrowia 60, 70 nawet 75 procent. Z dłużej chorujących, 40 do 50 procent.

Poprzednio leczono suchotników przez zazywanie rozmaitych lekarstw i tranu rybiego, lecz wszelkie te środki nie pomagały. Jedynym sposobem walki z bakcylami jest, jak wyżej powiedziano: dużo świeżego powietrza, słońca i pożywnych potraw. Ta metoda jest stosowana we wszystkich uzdrowiskach dla suchotników z wielkim powodzeniem. Wysyłanie chorych do południowych uzdrowisk uważane za zupełnie niepotrzebne. Przebywanie pomiędzy ludźmi obcymi wyradza tęsknotę do swoich co osłabia organizm i powoduje szybszy rozwój choroby.

Rodzice polscy! Uczyście dzieci Wasze mówić, czytać i pisać po polsku. Pamiętajcie też o pieśni polskiej! Nie jest Polakiem kto się potomstwu swemu zniechęca czyć pozwoli.

Co tam słyszeć w świecie?

— Niemcy, Japonia i Francja. Porozumienie francusko-japońskie jest Niemcom bardzo nie na rękę. Apetyty niemieckie sięgają szczególnie w kierunku Chin bardzo daleko i z placówki swej Kiauczau planowali Niemcy powoli dalsze zdobycze w głębi Chin, tymczasem porozumienie japońsko-francuskie gwarantuje nietykalność Chin i zwraca się wyraźnie przeciw wszelkim zakusom zaborem jakiegokolwiek państwa w Chinach. Szczególnie zirytowało Niemców oświadczenie posła japońskiego Kurino wobec współpracownika Matin, że porozumienie Japonii z Niemcami byłoby zupełnie niepotrzebne, gdyż Niemcy mają w wschodniej Azji tylko Kiauczau a i to tylko dzierżawia, a nie posiadają na własność. Poseł japoński zaprzeczył tem samem, jakoby Niemcy w Azji wschodniej miały jakieś specjalne interesy, które inne państwa powinny respektować.

— Sprawa listu kochanki kulturnika afrykańskiego, gubernatora Puttkamera, była omawiana w poniedziałek w parlamencie. Posłowie wszystkich stronnictw, a także i dyrektor kolonialny Dernburg wyrazili zaprzeczenie, że z powodu tego listu proces będzie musiał być odnowiony inaczej wyrobiłoby się w narodzie niemieckim przekonanie, że sądy niemieckie dla wielkich tego świata są łagodne, za to małych wieszają.

— Kaempff wybrany ponownie wiceprezydentem. We wtorek dokonano wyborów drugiego wiceprezydenta parlamentu. Ogółem oddano 333 głosów, z tej liczby 134 karteczki nie były zapisane. Kaempff otrzymał 192 głosy, rozstrzelonych było 7 głosów. Kaempff przyjął z podziękowaniem urząd drugiego wiceprezydenta.

— W pruskiej izbie panów podczas obrad nad etatem ministerstwa sprawiedliwości zabrał też głos Polak, ks. Radziwiłł, i omawiając proces Biedermanna w Pile, natarł na komisję kolonizacyjną. Walka przeciwko Polakom, którą toczy rząd wywiera wpływ niemoralny na sędziów. To stwarza położenie w którym sędziowie są zdania, że trzeba justycy zerwać zaskonę z oczu. Udzielanie nauki religii należy do rodziców i kościoła i ubolewać należy, że sąd

zreszły stanął na innym stanowisku i to według zdania jurystów, na stanowisku antypolskim. Minister sprawiedliwości, dr. Beseler, bronił sędziów z dzielnie wschodnich, twierdząc, że wyroki wydają się nie-naganne. Podczas obrad nad etatem ministra spraw wewnętrznych zabrał głos p. Kościelski i w dłuższym przemówieniu napiętnował pruską politykę antypolską, a zwłaszcza myśl wywłaszczania Polaków. Szczęście, mówił p. Kościelski, że dziś już nie istnieje prawo wyjątkowe przeciwko socyalistom, które stosowano przeciw tym, którzy byli przeciwnikami własności prywatnej. Na mocy tego prawa ścigać by można hakatystów, którzy żądają wywłaszczania Polaków.

— W parlamencie niemieckim spieszą się stronnictwa, stanowiące większość czyli tak zwany «blok hotentocki», z uchwalaniem projektów rządowych. Pomiedzy innymi zgodzono się na rozszerzenie wielkiego kanału dla olbrzymich pancerników, który łączy morze bałtyckie z niemieckiem. Roboty potrwać okolo 7 lat, a koszta wyniosą 223 miliony marek. Jako pierwszą ratę uchwalił parlament we wtorek 15 milionów marek. Kanał ten, który jest obecnie 22 metry szeroki a 9 m. głęboki, zostanie rozszerzony do 44 m. i pogłębiony do 11 metrów. Pieniądze potrzebne zaciągnie Rzesza drogą pożyczki.

— Austria. W całej Austrii wre walka wyborcza z powodu zbliżających się wyborów do parlamentu wiedeńskiego. Wybory te powszechne i tajne odbędą się teraz pierwszy raz w Austrii. Wszystkie stronnictwa postawiły już swych kandydatów, których liczba wynosić ma ogółem do 2000! Liczba zaś posłów zasiadających w parlamencie wynosi 516. Najwięcej kandydatów postawili socjaliści nawet tam, gdzie żadnych nie mają widoków przejścia; chodzi im więc tylko o policzenie swych głosów.

— Hiszpania ma następcę tronu. Telegram z Madrytu donosi: W piątek porodziła królowa hiszpańska syna. W salonie przyległym do pokoi królowej zgromadzili się najwyżsi dostojnicy państwa i zaproszeni goście. O godzinie trzy kwadrans na 1 otworzył prezydent ministrów Maura drzwi i zawołał głośno: Moi panowie, urodził się

łotr z przerażeniem ujrzał surową męską twarz.

— Mam cię nareszcie, kanalio! Hej, Dan! Clifford ze strachu, nawet nie próbował się bronić.

W jednej chwili został skrzepowany i usta miał zakneblowane.

— Dan, sprowadź powóz — zawołał Jim.

Clifford usiłował jękami wzbudzić litość w prześladowcy, lecz tylko tyle skorzystał, że Jim wepchał mu knebel głębiej.

Po chwili Dan powrócił.

— Powóz oczekuje w pobliżu.

— Bardzo dobrze. A teraz musimy go zanieść na dół. Ale w jaki sposób? Dan pomyślał no nad tem. W tem spostrzegł duży kosz stojący w rogu pokoju.

— Wyśmienicie, Dan wpakujemy go do tego kosza, tylko owiż mu głowę chustką, aby nie mógł żadnego dźwięku wydać.

Clifford słysząc i widząc co się dzieje, mdał ze strachu. Kroplisty pot wystąpił mu na czoło.

We dwóch pochwycili drżącego na całym ciełe skazańca i włożyli na dno kosza, poczem silnymi dłońmi ujęli za kosz.

Zatrzasnąwszy za sobą drzwi, wyszli z niezwykłym ciężarem na dziedziniec.

— Ktoś idzie — szepnął Dan towarzyszowi.

Rzeczywiście, był to portyer domu, który ze zdziwioną nieco miną przypatrywał się niosącym.

— Dokąd idziecie? — zapytał szorstko. Jim zdjął kapelusz z ujmującą grzecznością.

— Panna Spoor kazała nam znieść swe rzeczy — odpowiedział z pokorą.

— Więc idźcie tylnymi schodami i uważać mi, aby ścian nie dotykać, bo pozna-

królewicz! Zebrani wnieśli okrzyk «niech żyje król! niech żyje królowa!» O godzinie kwadrans na 2 pokazał król, ściśle wedle przeisów dworskich, zgromadzonym nowonarodzonego księcia.

— Włochy. Obawy wybuchu Etny. Z Cattanii donoszą: Obserwatorium tutaj otrzymało ze Stromboli wiadomość, że od onegdaj godziny 7 wieczór bez przerwy pada deszcz popiołowy i równocześnie słychać huki podziemne. Etna wyrzuca ogromne ilości lawy. Nadzwyczajna czynność wybuchowa wulkanu trwa dalej. Ludność mimo to zachowuje się spokojnie.

— Marokko. Poseł francuzki w Tangerze wydał rozkaz, ażeby poddani francuzcy opuszczali miasto Marrakesz. Wstrzymano równocześnie wjazd urzędników, którzy w Marakesz mieli być świadkami stracenia morderców dr. Mauchampa. W mieście tem i w całej okolicy zapanowali powstańcy marokańscy i zajęli wrogie stanowisko w obec wszystkich Europejczyków.

Wiadomości kościelne.

Chelmińska dyeceza. Pelplin. W uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego odprawił najprzew. ks. biskup w kościele katedralnym sumę pontyfikalną. — Ks. administrator Herrmann z Ostroda nie przyjął probostwa w Silnie. Wiadomość o jego instytucji była mylną.

Wrocław. W dniu 30 czerwca b. r. obchodzić będzie w pruskiej części dyecezy wrocławskiej 4 księży, a w austriackiej części jeden ksiądz w dniu 26 lipca b. r. 50-letni jubileusz kapłaństwa.

Z blizka i z daleka.

Olsztyn, 13-go maja 1907.

— Po dłuższej przerwie odbyło się znowu w niedzielę po południu zebranie polsko-katolickiego Towarzystwa «Zgody» i to dla braku odpowiedniego lokalu w mieszkaniu p. Sendrowskiego przy szosie Klebarskiej. Mimo odległości miejsca zebrania członkowie stawili się licznie, aby okazać wierność i przywiązanie do Towarzystwa.

libyście się z miotłą.

I odwrócił się.

Obaj mężczyźni poszli spokojnie dalej, przed domem stał powóz, którym powoził trzeci towarzysz Jacka.

Kosz umieścili na koźle. W tej chwili konie ruszyły i powóz pzmknął szybko, Clifford, zwinięty w kłębek, czynił daremne usiłowania dla oswobodzenia się z krepujących go więzów.

Czuł, jak powóz toczy się po nierównym bruku, jak wreszcie przystanął.

Zaów zdjęto kosz i niesiono go dobrą chwilę, a kiedy niosący zatrzymali się, rozległ się głos Jima:

— Otworzyć kosz!

Rodzdział 88.

Rozkaz spełniono w mguieniu oka.

Clifford ujrzał niewielki pokój który zdawał się nie posiadać okien. Na środku stał stół. Palily się na nim dwie woskowe świece, oświetlając dwie trupie czaszki z wyszczerzonymi zębami.

— Wyjąć mu knebel z ust — rozkazał Jim, który z kilkoma ludźmi stał przed Cliffordem.

I ten rozkaz spełniono natychmiast. Clifford był znów panem swego głosu. I nie omieszkał skorzystać z tej sposobności, gdyż począł wrzeszczeć o pomoc, aż oczy na wierzch mu powylazily.

— Krzycz, ile ci się podoba — rzekł Jim — tutaj nikt cię nie usłyszy, choćbyś pękl z nateżenia.

Nie wiele to pomogło; Clifford, będąc w śmiertelnym strachu, krzyczał dotąd, dopóki sił mu starczyło.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

180) Krwawy mściciel.

Powieść z życia kryminalnej policji londyńskiej. Przez G. F.

(Ciąg dalszy.)

Zaledwie upłynęło kilka minut, kiedy Clifford wszedł na korytarz. Stąpił nadzwyczaj ostrożnie, oglądając się na wszystkie strony.

— Drzwi tylko przymknięte. — szepnął do siebie. — brawo, obawiałem się, że ta dziewczyna w ostatniej chwili stchórzy. Ale nie, oczekuje... tryumf nareszcie — moje przedsięwzięcia udają mi się znowu.

Wszedłszy do pokoju Clifford spostrzegł, że lampa się pali, ale była przykręcona, tak że pokój oświetlony był matowo.

Oczy Cliffordo zajaśniały.

Tam na sofce leżała piękna dziewczyna, okryta drogim płaszczykiem. Oczekiwała go w kaluszu i woalce, musiała być zmęczona, odpoczywała.

Clifford zbliżył się.

Wzrok jego błysnął zmysłowo. Chwilę zdawał się namyślać.

— Ona śpi, trafia się dobra sposobność, gdybym ją tak pocałował. Gniewać się nie może, wszak mój pan nie dowie się o tem, ona nie piśnie ani słówka. Podniosę ostrożnie woalkę i...

Clifford zbliżył się.

Podlec ten drzał, tłumiając w sobie żądze. Palcami jak szpony ujął za woalkę.

— Ach!...

Jęk wydobył się z ust Clifforda, zelażna dłoń chwyciła go za gardło, ściskając silnie, tak, że dźwięku wydać nie mógł.

Od gwałtownego poruszenia, Jimowi spadł z głowy kapelusz z woalką i stary

Trzeba było widzieć radość i zapal niektórych przeszło 60-letnich starców, przybyłych nawet z okolicznych wiosek! To też z uwagą słuchano wykładów i odczytów. Mianowicie odczyt »Polska i Polacy« znalazł ogólne uznanie. Po zamknięciu zebrania zaśpiewano wspólnie kilka piosenek polskich, poczem poznaczono gościnne progi p. Sendorowskiego.

— Najprzew ks. biskup sufragan Herrmann rozpocznie swą podróż wizytacyjną po dekanatach wartemborskim i reszelskim dnia 25 maja. Dnia 26-go odbędzie się bierzmowanie, a 27-go wizytacja i egzaminowanie w Klebarku; 28-go bierzmowanie i egzaminowanie w Klewkach; 29-go bierzmowanie i egzaminowanie w Purdzie; 31 maja bierzmowanie i egzaminowanie w Bartóltach; 1-go, 2-go i 3-go czerwca bierzmowanie i wizytacja szkół w Wartemborku; 4-go bierzmowanie w Starym Wartemborku; 5-go bierzmowanie w Lamkowie. Następnie uda się najprzew. ks. Biskup w dekanat reszelski i to do Kieli, Bisztynka, Plausen, Santopen, Sturmhuebel, Glockstein, Reszla Korszów, Legienen, a w końcu dnia 20-go czerwca do Świętejlipki.

— Ciężka burza w czasie której spadł ulewny deszcz, przeciągała nad miastem naszym we czwartek wieczorem. W lesie miejskim uderzył grom kilkakrotnie. Także w okolicy wyrządziła burza znaczne szkody.

— Zjazd cyklistów (kołowników) wschodniopruskiego związku odbywać się tu będzie w Zielone Świątki. Między innymi odbędą się w drugie święto po południu wielkie wyścigi na szosie między Jakóbowem a Spręcowem.

— Wedle najnowszego rozporządzenia tutejszego magistratu, należy przy każdym wypadku śmierci doręczyć policji zaświadczenie (atest) śmierci, tak zwany »Todesbescheinigung« i to w przeciągu 24 godzin po nastąpieniu śmierci. Atest ten wystawić powinien lekarz, który chorego leczył, lub jeśli takowego nie było lekarz powiatowy. Dopiero po okazaniu atestu pochować wolno zwłoki. Koszta atestu ponosi strona zadająca tegoż.

— Ceny zboża stoją obecnie wysoko i niema widoków, aby opadły. Niektórzy znawcy przewidują, że ceny zboża pójdą jeszcze więcej w górę. Na giełdzie zbożowej w Berlinie, gdzie regulują ceny zboża według widoków na żniwa zbożowe w kraju i zagranicą, ceny żyta w ostatnim czasie poszły znacznie w górę; także pszenica idzie w cenach w górę. O stanie zasiewów zbożowych niedobre nadchodzą wiadomości, zwłaszcza z Rosji licze wieści nadchodzą. Przewidują, żeby się ceny zboża mogły przejściowo obniżyć tylko wtedy, gdyby Rosya, chcąc zaciągnąć pożyczkę za granicą, zaczęła fałszywie rozgłaszać, że stan zasiewów w Rosji jest jak najlepszy (aby w ten sposób pod lepszymi warunkami zaciągnąć pożyczkę).

— Ceny wieprzy. W ostatnim czasie ceny wieprzy spadły znacznie. Wielcy hodowcy wieprzy (wielcy posiadaciele ziemscy) są w obawie, że zniżka cen wieprzowych może wielu zniechęcić do hodowania wieprzy, przez co inwentarz wieprzowy w kraju mógłby się zmniejszyć z wielką szkodą dla rolnictwa. W tym celu powołano do Berlina »stałą komisję krajowego kolegium gospodarskiego« na narady. Komisja ta składa się z prezesów wszystkich izb rolniczych; ma się ona zastanowić nad tem, jakie środki należy przedsięwziąć, aby w danym razie zapobiedz wyżej rzeczonemu niebezpieczeństwu.

Z Warmii i Prus Wschodnich.

* **Nowawieś.** W nieobecności rodziców wpadło dwuletnie dziecko rzeźnika p. Piechotki do beczki napełnionej wodą i znalazło tamże śmierć.

* **Ramsowo.** Kościółek nasz został w tym roku wewnątrz i zewnątrz odnowiony. Starą wieżę zastąpiono piękną nową, ozdobioną kopułą, zegarem i galerijką. Stary wielki ołtarz został rozebrany, a w jego miejsce stanie nowy, okazały, boczne zaś

ołtarze zostały pięknie odnowione i wyłoczone. Słowem, świątynia nasza przedstawia się teraz bardzo wspaniale.

* **Prajłowo.** W czasie czwartkowej burzy uderzył piorun w stodołę na majątku Podlasie. Spaliły się trzy stodoły. Chlewy zdołano z pomocą przybiegłych ludzi uratować. Także w Jedzparku uderzył piorun i zapalił budynek.

* **Gryżliny.** Lekarz powiatowy p. dr. Eberhardt podszukiwał w tych dniach dzieci tutejszej szkoły na granulozę. Nie stwierdził jednak w żadnym wypadku tej choroby. — Celem uchwalenia budowy nowego budynku szkolnego odbył się tu w poniedziałek termin na który przybył także rządcza powiatowy p. dr. Pauly. Uchwalono jeszcze w tym roku z budową szkoły rozpocząć.

* **Skajboty.** Nauczyciel p. Moschall przeniesiony został ztąd do Raszega.

* **Miodówko.** Wioska nasza doczekała się nareszcie dobrej, zdrojowej wody do picia. W tych dniach bowiem ukończono budowę studni gminnej. Regencya udzieliła na ten cel wspomogi 200 m.

* **Wartembork.** Posiedzieliel Teschner nabył gospodarstwo p. Wermtera w Dużym Klebarku za 132,000 mr.

* **Gutsztat.** W Knopen(?) uderzył w czwartek grom w gospodarstwo posiadziela Grimma. Spaliły się wszystkie budynki gospodarcze, oraz 9 koni, 5 cieląt, kilka owiec oraz ptactwo i wszystkie maszyny.

* **Margrabowa.** Samobójstwo popełnił tutaj w tych dniach ogrodnik Szameit. Gdy córki jego powróciły ze szkoły, znalazły go już nieżywego. Rozpacz, w jaką wpadł Sz. po śmierci swej żony była powodem tego okropnego czynu.

* **Bartniki.** Siostra gospodarza Gotschalka zatrudniona była przy piecu. Nagle zapaliły się na niej suknie. Nadbiegły brat nieszczęśliwej zdołał ogień ugasić, atoli poparzenia były tak niebezpieczne, że Gotschalkówna wkrótce zmarła w lazarecie.

* **Opaleniec.** Pierwszy targ tegorożny był dosyć ożywiony. Najwięcej było bydła rogatego, które niestety płaciło nisko, bo mało było kupców. Koni z Królestwa Polskiego spędzono bardzo wiele. Robocze konie płaciły wysoko z powodu wielkiego zapotrzebowania w czasie obecnym. Za świnię, których mało spędzono, płacono 30 do 33 marek, za prosiaki 6-tygodniowe 5 do 7 marek.

* **Ostród.** Dwoje dzieci zabrała szkarlatyna robotnikowi Weberowi przed miesiącem. W tych dniach zmarło mu znów czteroletnie dziecko, a jedno półroczne walczy ze śmiercią.

Z Prus Zachodnich i Pomorza.

* **Tychnowy.** Małżonkowie Kuhnowie obchodzili tu w tych dniach rzadką uroczystość dyamentowego wesela.

* **Nytych.** Podczas przesuwania wagonów utkwiał zwrotniczy Hirsch nogą w zwrotnicy a nadjeżdżający wagon uchwycił go i zabił na miejscu.

* **Gdańsk.** W piwnicy lokalu Behrsa przy bramie Oliwskiej nastąpił wybuch gazu, podczas gdy w sali położonej nad piwnicą odbywała się zabawa. Ze nie nastąpiło większe nieszczęście, zawdzięcza się tylko temu, że okna piwnicy były pootwierane.

* **Sztum.** Tartak Andersa, nad którym przed kilku tygodniami ogłoszono konkurs, nabył na licytacji właściciel fabryki Hansen z Czarska za 57 600 mar.k.

Z W. Ks. Poznańskiego.

* **Odolanów.** Dnia 4 bm. po południu wybuchł w Raszycach ogień u gospodarza Furmanowskiego. Spaliła się obora, dalej dom mieszkalny gospodarza Michała Mielińskiego i Furmanowskiego. Cztery sikawki nie zdołały stłumić pożaru, natomiast uratowano dwa sąsiednie budynki, które już się były zajęły. Ogień wzniesił 5-letni syn Furmanowskiego, bawiący się zapalkami, który z przestachu uciekł do lasu. Dopiero wieczorem znalazła go matka w lesie pod Biadaszkami. Spalone budynki były zabezpieczone, sprzęty domowe natomiast nie.

* **Poznań.** »Postępek pisze: W kościele Bożego Ciała przed rzeszście oświetlonym i pięknie przybranym wielkim ołtarzem odprawił ks. Szreybowski uroczystą wotywę na intencją dzieci polskich, jako w dzień Królowej korony polskiej. Na chórze pięknie śpiewało polskie pieśni grono panien, a po skończonej ofierze mszy św. cały lud śpiewał »Serdeczna Matko, Opiekunko ludzi«. Wielka świątynia jagiellońska była przepelniona publicznością, jak na największą uroczystość kościelną, kilka tysięcy osób uczestniczyło w tem nabożeństwie. Oby te modły, jakie slano w świątyni na intencją dzieci do Królowej korony Polski, uprosiły u Boga szczęśliwsze chwile dla dziatwy naszej, izby ona w cnotach narodowych i religijnych wytrwała po wszystkie czasy.

Biuro Informacyjne Polskiego Centralnego Komitetu wyborczego

aprasza o nadsyłanie materyału w sprawach społecznych i politycznych p. adresem Dr. Tadeusz Jaworski Poznań (Posen).
Telefon 1640.

Rozmaitości.

Stalość zydowskiego żołnierza. Zydowski żołnierz Mügge w Altonie nie chce w szabaty wykonywać zadecj pracy w służbie wojskowej, twierdząc, że więcej trzeba słuchać Boga, niż ludzi. Władza wojskowa skazała go najprzód na dwa tygodnie ostrego aresztu, potem na dwa miesiące więzienia. Odsiadując karę więzienną, narażał się Mügge przez swój bierny opór na niejedną karę dyscyplinarną, na zamknięcie w ciemnej celi o chlebie i wodzie. Ale nic nie zdoła złamać jego oporu. Teraz znów skazano go na trzy miesiące więzienia.

Piękny zwyczaj hiszpański. W niektórych okolicach południowej Hiszpanii istnieje następujący piękny zwyczaj: Jeżeli który z mieszkańców wioski zachoruje i nie może uprawiać swego pola, wówczas w niedzielę o ukończeniu nabożeństwa ksiądz wchodzi na kazalnicy i mówi: »Bracia! wiecie, że wasz sąsiad jest chory, jego dobytek marnieje, a rola nie obrobiona. Ale wy nie zapomnieliście obyczajów naszych przodków i przypominać wam ich nie potrzeba. Ja zwalniam was od święcenia dnia dzisiejszego i upominam was, abyście pomogli choremu sąsiadowi. — Potem kapłan błogosławi lud i odchodzą wszyscy do swych domów, zdejmują szaty świąteczne, a wkładają codzienne i wszyscy razem, mężczyźni i kobiety, chłopcy i dziewczęta, starcy i dzieci, wesolo idą na rolę sąsiada, gdzie wedle potrzeby orzą, sieją lub koszą i tak w dwóch lub trzech godzinach zrobią to, co jeden człowiek musiałby robić cały tydzień lub i dłużej.

Sprzedaż drzewa.

— We wtorek, 14 maja przed południem o 11 sprzedawane będzie w biurze leśniczego miejskiego drzewo jęglowe na pozutki około 37 sztuk pierwszej klasy z obwodu Wienduga.

— W czwartek, 16 maja przed poł. o 8 w Gipsowie drzewo wszelkiego gatunku z obwodów Kronowo, Gipsowo i Kekity.

Powieści

„żywcem pogrzebana“

wyszedł zeszyt 41 i 42.

Cena zeszytu 10 fen. Dalsze zeszyty w druku. Na przesyłkę pocztową należy nadesłać 5 fen. Najlepiej gdy się w każdej wiosce po kilku zbierze, aby pod jednym adresem zeszyty wysyłać. Zamówienia nadsyłać pod adresem: „Gazeta Olsztynska“ Allenstein.

L. HIRSCHFELD, OLSZTYN, ulica Prosta

placi za praną wełnę za wymianą na towary i markę.

Wszelkie druki

jako to: listy kupieckie, koperty z nagłówkami, karty pocztowe, rachunki, kwity, formularze, książki, różne modlitwy, afisze, bilety wizytowe i teatralne, itd. itd. wykonuje szybko, gustownie i tanio

drukarnia „Gazety Olsztyńskiej“.

L. Hirschfeld

Olsztyn, ul. Prosta
— poleca —

◆◆ Pierze ◆◆

gęsie funt 2 i 2,50 m.
szary puch funt 2,50 m.
(bardzo sypny)
kaczy pól-puch 1,80 m.
Dalej inne gatunki pierza po
0,60, 0,80, 1,00, 1,20 i 1,50 m.

Gotowe pościele!
Wysyłka pocztowa!

Kamienniarzy

do prac w powiecie niborskim poszukuje za wysoką płacą. Po dwumiesięcznej pracy zwracam koszta podróży.

Jan Rüdiger,
w Bydgoszczy.

Zgłoszenia wysyłać pod adresem: Geschäftsführer Mikołajewski Neidenburg, Bahnhofstr. 13.

Upraszam o zwrot beczek od piwa znaczone znakiem **BBB** i **J. H. Bernecker Insterburg** lub o doniesienie za zwrotem kosztów za portoryum, gdzie sądky stoja, abym je mógł kazać odebrać.

A. Thamm,
zarządca browaru.

LOSZY

królewskiej loteryi na konie, główna wygrana powóz, zaprzęzony w cztery konie. Ciągnięcie 29-go maja, poleca po 1 marce księgarnia „Gazety Olsztyńskiej“.

Uczni

w naukę kowalstwa i fabrykacji powozów przyjmie natychmiast lub później z wynagrodzeniem za wikt fabryka powozów

Juliusz Reitzug jn.,
Warszawska ulica 64.

Złoty medal

A. Pitzner,
Hurtowny handel win
założony roku 1849.

w Poznaniu, Stary Rynek nr. 6,
w Mad pod Tokajem na Węgrzech.
Własne winnice i posiadłość.

Przysięgły dostawca win kościelnych
poleca Szanownej Publiczności i swej klienteli
osobiście u producentów na Węgrzech corocznie
zakupione, ze swej dobroci znane, smaczne

WINA GORNOWĘGIERSKIE

Wina węg. stołowe, począwszy od 1,50
mk. za litr incl. szkła.

Stare wina węgierskie, tokajskie
dla chorych i rekonwalescentów.

Oprócz tego znacz. zapasy win reńskich
mozelskich, francuskich, czerw.
i białych z Bordeaux po cen. najtań-
szych. — Koniaki krajowe od 1,49 m.
za litr; w sądkach 36 litrowych.

Znak ochronny
na wina mszalne.

Blizsze szczegóły w cennikach!

Zaproszenia
na wesela
jako i
zaproszenia na wszelkie
inne uroczystości
wykonuje po tanich cenach
i w jak najkrótszym czasie
na pięknym i modnym pa-
pierze

drukarnia
„Gaz. Olsztyńskiej“.

Starą oblekę.
Największy skład stref jako i
nowej obleki ma i sprzedaje
taka po najtańszych cenach.
Skład starej obleki Her-
mann Frankenstein ulica
Prosta pod złotym 6
wchód przez sień 1 schody na-
przeciw p. Hirschfelda.

Kuźnia
z ogrodem we wsi kościelnej
z dobrym dochodem jest na
sprzedaż.
Lehnardt, w Sząbruku.

Wysyłka kawy!
Polecam zawsze świeże palone
kawy a mianowicie:

Diner-Melange
funt 1,80 m. paczka pocztowa
16,20 m.

Karlsbadzka miészanka
funt 1,60 m., paczka pocztowa
14,40 m.

Wiedeńska miészanka
funt 1,40 m., paczka 12,60 m.

Olsztyńska miészanka
specjalnie dobra kawa domowa
funt 1,20 m. paczka 10,80 m.

Hamburska miészanka
rzetelna kawa domowa funt 1 m.
paczka poczt. 9 m.

Mieszanka Konsum
funt 90 fen., paczka poczt. 8,10 m.

Bruch-Melange
dobra i aromatyczna funt 60 fen.
paczka poczt. 5,40 m.

Wysyłka franko w mieszkach
plóciennych.

P. Hirschberg, Olsztyn,
skład i palarniakawv.

Wszystkim właścicielom
budynków i przedsiębior-
com budowli w Olsztynie i o-
kolicy podaje do łaskawej wiadomości, że mój bogato zaopar-
zony

skład tapet i bort
po każdej przystępnej cenie cał-
kiem wyprzedaje. Z wysokim
szacunkiem

A. Quednau,
właścicielka J. Quednau.

500 mk. nagrody

wypłace każdemu, kto po użyciu
Kothego wody na zęby, bu-
tełka po 60 fen., cierpieć będzie
ból zębów, albo komu z ust
czuć będzie. Georg Kothe Nachf.
Berlin. — Do nabycia w domu
wysyłkowym **J. Chmurzyński**
Schwet z u. W. Bergstr. 2.

Upraszam się członków trzecie-
go zakonu św. Franciszka o mod-
litwę za zmarłą **Euphrozinę**
v. Kaupowicz.

Książki do nabożeństwa

w wielkim wyborze, w najpiękniejszych oprawach, polskie i niemieckie poleca na czas przyjęcia do Komunii św. po najtańszych cenach

drukarnia „Gazety Olsztyńskiej“.

Pod redakcją Władysława Piepęznego w Olsztynie. — Druk i Zakład Joanny Piękiej w Olsztynie (Allenstein O.-Pr.).